

Africa United

Docentenhandleiding

Regie: Debs Gardner-Paterson

Jaar: 2010

Duur: 88 minuten

Website www.africaunited.nl

Inleiding en leerdoelen

.....

Bij deze ontvangt u de lesbrief van *Africa United*. De leerlingen krijgen opdrachten en bronnen en voor docenten is er een handleiding. In de docentenhandleiding vindt u de leerdoelen, een korte instructie, de correcte antwoorden bij de opdrachten en relevante bronnen.

De lesbrief is te gebruiken binnen de curricula van de maatschappijvakken en de kunstvakken, maar kan ook prima ingezet worden bij thematische activiteiten, bijvoorbeeld in het kader van burgerschapsvaardigheden. Het materiaal is geschikt voor leerlingen uit de het basisonderwijs (groep 8) en het voortgezet onderwijs (klas 1, 2).

Movies that Matter biedt mensenrechteneducatie. Dat betekent dat leerlingen kennis opdoen over mensenrechten. Ze verwoorden en delen hun opvattingen, eventueel stellen ze hun mening bij. Daarnaast ontwikkelen ze een open, betrokken houding ten opzichte van mensenrechtenkwesties. De lesbrief *Africa United* geeft leerlingen informatie over onder andere kindsoldaten, aids en het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind. Leerlingen gaan met elkaar in gesprek over beeldvorming van Afrika. Ze denken na over de manier waarop de rechten van kinderen al dan niet gegarandeerd worden. Ook is er aandacht voor filmeducatie waardoor leerlingen inzicht krijgen in cinematografische aspecten van *Africa United*.

Concrete leerdoelen die hier uit volgen zijn:

1. De leerling kent de ligging van de Afrikaanse landen uit de film.
2. De leerling kan enkele oorzaken en gevolgen van het aidsprobleem noemen.
3. De leerling kan uitleggen hoe en waarom kindsoldaten worden ingezet.
4. De leerling kent enkele belangrijke Rechten van het Kind.
5. De leerling kan samenvatten waar de film over gaat en de hoofdpersonen beschrijven.

Instructie en lesplanning

Om een context te bieden en voorkennis te activeren maken de leerlingen eerst de opdrachten 1 en 2 van het opdrachtenblad. Vervolgens lezen de leerlingen de kijkopdrachten. Het doel van de kijkopdrachten is dat leerlingen aandacht besteden aan de manier waarop beeld, geluid en inhoud van de film elkaar versterken. Na afloop van de film maken de leerlingen de verwerkingsopdrachten 3 tot en met 10; in deze opdrachten is aandacht voor de inhoud en de vorm van de film, maar ook voor reflectie. U kunt de volgende lesplanning hanteren:

- Leerlingen lezen synopsis en maken opdracht 1 en 2 met behulp van het bronnenblad.
- Leerlingen lezen de kijkopdrachten door.
- Leerlingen kijken naar *Africa United*.
- Leerlingen maken (een selectie van) opdrachten 4 tot en met 10 met behulp van het bronnenblad.

Leerlingen gebruiken het bronnenblad om de opdrachten te kunnen maken. Het bronnenblad geeft informatie over een aantal thema's dat in de film aan de orde komt.

Filmbeschrijving

.....

Het is 2010. Drie kinderen uit Rwanda willen naar de hoofdstad van Rwanda. Een van hen, Fabrice, wil daar meedoen aan audities voor de openingsceremonie van het wereldkampioenschap voetbal in Zuid-Afrika. Dudu, zijn vriend en 'manager', en Dudu's zusje Beatrice gaan mee. Ze glippen een bus in. Maar het is de verkeerde bus...

De bus rijdt niet naar de hoofdstad van Rwanda, maar naar het buurland Congo. Verdwaald in een onbekend en gevaarlijk land belanden ze in een vluchtelingenkamp voor kinderen. Daar ontmoeten ze de ex-kindsoldaat Foreman George.

Nu ze de auditie hebben gemist besluiten ze meteen door te reizen naar Zuid-Afrika. Onderweg ontmoeten ze ook Celeste, die gedwongen als prostituee werkt in een bar. Samen reizen ze bijna 5000 kilometer. Alleen door optimisme, samenwerking en overtuiging kunnen ze de reis volbrengen. Gaat het lukken om op tijd bij de openingsceremonie te zijn?

Antwoorden

Antwoorden Voor de film

Opdracht 1

In de kaart van Afrika zie je een aantal getallen. Welke landen horen bij die getallen? Kies uit de volgende 7 mogelijkheden:

Rwanda, Democratische Republiek Congo, Burundi, Zimbabwe, Zambia, Tanzania, Zuid-Afrika

Opdracht 2

A Heb je weleens een speelfilm en/of televisieprogramma over Afrika gezien? Wat was het onderwerp?

B Zou je graag op vakantie gaan naar een Afrikaans land? Waarom wel of niet? Welk land? Wat zou je er willen doen?

C Stel dat je Afrika zou moeten beschrijven met drie woorden. Welke woorden zou je gebruiken?

D Vergelijk je antwoord met een klasgenoot. Hebben jullie meer positieve of negatieve woorden opgeschreven?

Aan de hand van deze opdracht kunt u inventariseren welke beelden en opvattingen leerlingen over Afrika hebben. Als deze eenzijdig of negatief zijn kunt u dit benoemen en eventueel verklaren.

Kijkopdrachten

Kijk goed naar de omgeving en let op welke verschillende landschappen en omgevingen je ziet.

Op een aantal momenten veradert de sfeer in de film. Bedenk welke momenten dit zijn.

In de film zit een animatie (soort tekenfilm). Kijk goed hoe deze gemaakt is en welke boodschap het 'sprookje' heeft.

Luister goed naar de muziek. Luister goed wat voor een soort muziek het is en welk effect de muziek heeft.

Na de film

Opdracht 3

A Wat vind je van de film? Kies twee woorden. *Spannend, saai, grappig, ernstig, mooi, positief, triest, realistisch, fantasievol.*

B Leg uit waarom je deze woorden hebt gekozen. Gebruik twee voorbeelden uit de film in je uitleg.

C Waar gaat *Africa United* volgens jou over? Kies een van de volgende antwoorden:

Reizen, armoede, vriendschap, oorlog, dromen, ziekte

Met de opdrachten a t/m c kunnen leerlingen goed met elkaar van mening wisselen. In eerste instantie maken de leerlingen de opdrachten individueel, daarna bespreken ze de antwoorden met elkaar. Ze zien overeenkomsten en verschillen en beargumenteren hun keuzes.

D Je komt thuis en je moeder vraagt wat je gedaan hebt op school. Je vertelt dat je *Africa United* hebt gezien. Vertel in maximaal tien zinnen waar de film over gaat en wat je van de film vindt.

Deze opdracht laat leerlingen nadenken over hoofd- en bijzaken. Omdat het niet eenvoudig is kunt u er voor kiezen de opdracht in duo's te laten maken. Laat duo's vervolgens vergelijken en inventariseren welke verschillen en overeenkomsten er zijn. Geven leerlingen een opsomming van gebeurtenissen of

.....

**besteden ze ook aandacht aan de 'boodschap'.
Onderbouwen leerlingen hun mening over de
film?**

E Waarom heet de film de titel *Africa United*?
**Verwijst naar voetbalclubs (bv. Manchester
United)**

**Verwijst naar eenheid en samenwerking, tussen
de hoofdpersonen maar ook tussen Afrikaanse
landen.**

F Beschrijf het einde van de film. Vind je het een
positief einde? Waarom vind je dat?

**Dudu is doodziek (en sterft, zoals blijkt uit de
symboliek van de tunnel), maar de kinderen
hebben hun doel bereikt. Fabrice toont zijn
'silkly skills' tijdens de openingsceremonie van
het wereldkampioenschap, Beatrice gaat naar
school en Celeste en Foreman George hebben
zich hebben losgemaakt uit het geweld en het
misbruik. De laatste beelden leggen de nadruk
op het positieve want we zien niet de laatste
adem van Dudu, maar een juichend publiek en
een ontroerde Fabrice.**

G Op de filmposter staat: "Alles is mogelijk". Stel
dat jij de poster voor de film mocht maken. Bedenk
samen met een klasgenoot een zin die je op de
poster zou zetten om de film te beschrijven en aan
te prijzen.

Eigen antwoord

Opdracht 4

A Schrijf de namen van de kinderen onder elkaar
(Dudu, Beatrice, Fabrice, Foreman George,
Celeste). Kies bij ieder personage twee woorden
die bij hem/haar passen. Kies uit de onderstaande
woorden.

*Serius, grappig, bescheiden, verwend, bazig,
dapper, boos, vrolijk, sterk, ziek, zorgzaam,
egoïstisch, volwassen, kinderlijk, nieuwsgierig,
optimistisch, pessimistisch, geduldig, slim, irritant,
stil, spraakzaam, bang, dapper, braaf*

Eigen antwoord

B Welk personage uit de film spreekt je het meeste
aan? Waarom?

Eigen antwoord

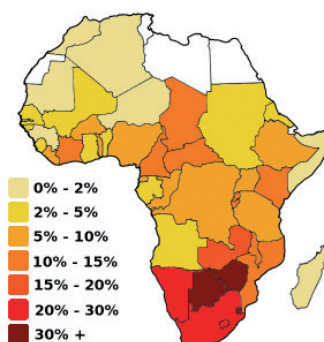
C Welk van de personages verandert het meeste
tijdens de reis volgens jou? Hoe verandert hij/zij?
Waarom verandert hij/zij?

**Foreman George verandert van gesloten en
bozig naar een zorgzaam en doortastend. De
film laat zien hoe hij het verleden achter zich kan
laten door er over te spreken en door afstand te
doen van zijn wapen. In plaats van een wapen
heeft hij immers vrienden.**

D Waarom lukt het de kinderen om hun doel te
bereiken?

**Ze zijn doortastend en werken goed samen. Ze
zijn bereid hun individuele belangen opzij te
zetten (bv. aanwezigheid van Foreman George
zorgt voor gevaar) en gunnen elkaar het beste
(bv. Beatrice naar school).**

Bron 1: Percentage volwassen met hiv/aids per land

Opdracht 5

Lees tekst 1 (Afrika) van het bronnenblad.

A Juist of onjuist?

- I. Afrika is groter dan de Europa. **Juist**
- II. In Europa wonen meer mensen dan in Afrika. **Onjuist**
- III. De bevolking van Afrika groeit sneller dan die van Europa. **Juist**

B Ben je het eens of oneens met de volgende bewering? Waarom?

“Afrika is arm, overal is ziekte en oorlog.”

Armoede komt op zeer grote schaal voor (meer dan 50% van de bevolking leeft onder de armoedegrens, volgens andere definities leeft een nog groter deel van de bevolking in armoede), maar niet iedereen is arm. Zeer veel families worden getroffen door ziekte (malaria, tbc, aids) en er zijn ernstige conflicten, maar niet iedereen en overal zijn deze problemen.

Opdracht 6

Gebruik tekst 2 (Hiv en aids) van het bronnenblad.

A Juist of onjuist?

- I. Hiv is een virus, aids een ziekte. **Juist**
- II. Hiv kan je krijgen als je gestoken wordt door een besmette mug. **Onjuist**

B Kijk naar bron 1. In welke Afrikaanse landen is het probleem van hiv/aids het grootste?

Botswana en Zimbabwe.

C Waarom heeft hiv/aids zich zo snel verspreid in Sub-Sahara Afrika?

Armoede en oorlog draagt bij aan risicovol gedrag. Bijvoorbeeld seksuele contacten met materiële beloning, seizoensmigratie van de mannen waarbij ze meerdere seksuele partners hebben, soldaten en rebellen die vrouwen misbruiken.

Armoede zorgt er voor dat er weinig zorg en medicatie is. Daardoor zijn mensen vaak niet op de hoogte van het feit dat ze besmet zijn. Medicatie verkleint bijvoorbeeld de kans dat ongeboren kinderen besmet worden.

Het taboe zorgt voor onwetendheid over de manier waarop de ziekte wordt overgedragen, maar ook weten mannen en vrouwen niet goed van elkaar of ze getest zijn. Vanwege schaamte en de angst voor het isolement laten mensen zich niet testen.

D Voor welke problemen zorgt hiv/aids in Afrika? **Voor families onder andere armoede (minder inkomsten, meer kosten), schaamte.**

E In Afrika overlijden de meeste mensen die aids hebben aan de ziekte. In Nederland gebruiken mensen die besmet zijn medicijnen (aidsremmers). Noem twee redenen waarom veel besmette

.....

Afrikanen geen medicijnen gebruiken.

Geen geld, ze weten niet dat ze besmet zijn (en willen het vaak niet weten: ontkenning).

Opdracht 7

Gebruik tekst 3 (Kindsoldaten).

A Wie van de onderstaande personen is kindsoldaat? Er zijn meerdere antwoorden mogelijk!

I. Asim uit Nepal is 14 jaar en is meegenomen door een groep maoïstische rebellen die tegen het regeringsleger vechten. Hij werkt als kok en drager.

II. Laura uit Colombia is 15 en werkt als 'boodschapper': ze geeft informatie door en bezorgt kleine pakketjes voor een rebellengroepering.

III. José is 16 en is lid van een gewapende gang in Rio de Janeiro die handelt in drugs en wapens. Regelmatig is hij betrokken bij gewapende confrontaties met politie en leger.

B Waarom wordt er in conflicten gebruik gemaakt van kindsoldaten?

Manipuleerbaar, gehoorzaam, goedkoop (en: behendig, snel, geen goed besef van gevaar.

C De oorlog heeft veel gevolgen voor de kindsoldaten. Noem enkele gedragsproblemen waar kindsoldaten mee te maken krijgen na de oorlog. **Andere geweldsmoraal (agressief of onvoorspelbaar gedrag), onrustig, ongeconcentreerd, depressief, bang.**

D Er zijn kinderen die vrijwillig soldaat worden.

Kun je redenen bedenken waarom kinderen in conflictgebieden dat zouden doen? Bespreek de vraag samen met een klasgenoot en schrijf drie redenen op. Kun je echt spreken van 'vrijwilligheid' in dergelijke omstandigheden? Waarom wel/niet?

Veiligheid, wraak, armoede (er is voedsel, drinken en andere materiële voordelen), gezag en macht. Het is niet volledig vrijwillig, want de kinderen hebben weinig alternatieven (bijvoorbeeld, school, betaalde arbeid).

E Sommige kindsoldaten keren na de oorlog niet terug naar huis. Bedenk twee redenen waarom ze niet terugkeren.

Ouders en familie zijn omgekomen, schaamte voor hun daden.

Opdracht 8

Gebruik tekst 4 (Kinderrechten) van het bronnenblad.

A Hoe leren de kinderen Foreman George kennen? Waarom is Foreman George daar denk je?

In een vluchtelingenkamp. Hij is gevlucht van de oorlog, met een tas geld die hij heeft gepikt van 'de generaal'. Omdat zijn ouders zijn omgekomen heeft hij geen andere plek om heen te gaan.

B Welke rechten gaan over de situatie van Foreman George? Kies er twee. Leg uit waarom je die artikelen hebt gekozen.

Onder andere 6, 19, 27, 28, 35, 38.

C Omdat Celeste van huis wegliep hoefde ze niet te trouwen. Welke gevolgen had deze beslissing voor haar? **Ze kwam terecht in de prostitutie ('sex worker') en ging niet meer naar school maar werkte in een bar.**

D Lees de artikelen uit het Verdrag voor de Rechten van het Kind. Welke rechten gaan over de situatie van Celeste? Kies er twee. Leg uit waarom je die artikelen hebt gekozen.

Onder andere 12, 19, 27, 28, 31, 34, 35, 36.

E Wie moet er zorgen voor de rechten van kinderen?

Ouders en regeringen.

Opdracht 9

A In *Africa United* zit een animatie. Hoe is deze gemaakt?

Van allerlei (afval)materiaal, gecombineerd met tekeningen. Stop-motion: eerst wordt het voorwerp dat op film moet bewegen in een bepaalde houding neergezet en met de camera wordt een frame hiervan geschoten. Vervolgens wordt de houding van de figuur een fractie veranderd en wordt er opnieuw één frame geschoten. Dit wordt herhaaldelijk gedaan.

B Waarom vertelt Dudu het verhaal? Wat is de 'boodschap' van zijn verhaal?

Ter afleiding en om de groep hoop te geven. Dat ze allemaal een kwaliteit hebben en helpen om het gezamenlijke doel te halen.

C De makers wilden graag een 'sprookje' in de film. Waarom denk je?

Het past in de Afrikaanse traditie van verhalen vertellen. Het zit vol fantasie en kleur en zorgt op die manier zorgt het voor een extra 'verhaallijn'.

D Beschrijf de muziek in *Africa United*. Vind je de muziek bij de film passen? Waarom vind je dat?

Vrolijk, energiek, Afrikaans.

Opdracht 10

Kies een van de volgende uitspraken:

I *Africa United* is een film over de problemen van kinderen in Afrika.

II *Africa United* is een film over dromen en vriendschap van Afrikaanse kinderen.

Bronnen

http://www.amnesty.nl/encyclopedie_lemma/1296

http://www.cmo.nl/pmre/?Voor_leerlingen%3A_teksten:Kinderrechten

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Stop-motion>

http://www.oneworld.nl/index.php?page=_contentfilter&articleId=22463

<http://retro.nrc.nl/W2/Lab/Profiel/Kinderrechten/kindsoldaten.html>

<http://www.stopaidsnow.nl/aidsindewereld>

<http://www.samsam.net/archief/default.asp?id=207>

<http://www.savethechildren.nl/00001/00001/00002>

www.unicef.nl/over-unicef/kinderrechten

<http://www.vormen.org/educatie/SO.html>

<http://www.warchild.nl/kindsoldaten>

<http://wetenschap.infonu.nl/onderzoek/3914-weetjes-over-de-aarde.html#2>

Amnesty International

Movies that Matter

Amnesty International is een internationale organisatie die zich inzet voor de mensenrechten. Over de hele wereld heeft Amnesty meer dan 2,8 miljoen leden en aanhangers. Het hoofdkantoor is in Londen. Daar worden gegevens van over de hele wereld verzameld en bereiden de medewerkers de internationale acties van Amnesty voor. In bijna honderd landen zijn er afdelingen of groepen van Amnesty International, ook in Nederland.

Amnesty International is onafhankelijk. Acties en onderzoek worden betaald door leden en mensen die geld geven. Amnesty wil voor onderzoek en actie geen subsidie van de overheid, want als je geld krijgt van de overheid is het minder makkelijk om die overheid te bekritisieren als dat nodig mocht zijn.

Amnesty International is onpartijdig. Dat wil zeggen dat het voor Amnesty geen verschil maakt in welk land de mensenrechten worden geschonden.

Mensenrechten gelden voor iedereen. Als die rechten geschonden worden, door welke regering dan ook, dan voert Amnesty daar actie tegen. Het zou tenslotte erg ongeloofwaardig zijn wanneer je van het ene land wel wat zegt en in het andere geval doet of je neus bloedt.

Movies that Matter is een internationaal expertisecentrum op het gebied van film en mensenrechten. Het organiseert het jaarlijkse Amnesty International Film Festival en een maandelijks film- en debatprogramma in tien Nederlandse filmtheaters en speciale internationale vertoningen.

Movies that Matter is er ook voor scholen! Wij helpen docenten films uit te zoeken wanneer u specifieke onderwerpen op school wilt behandelen. Wij geven filmadvies voor verschillende niveaus en leeftijden, en helpen u de vertoning mogelijk te maken. Indien gewenst kunnen we u ook aan interessante gastsprekers of workshops helpen of zelfs een compleet School Film Festival organiseren.

Movies that Matter @ school richt zich in eerste instantie op (alle niveaus van) het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs zijn enkele titels beschikbaar.

Via de zoekmachine (<http://www.movieshatmatter.nl/mtm/site/educatiefilms.vm>) kunt u uitgebreid zoeken naar films op onderwerp, type film, niveau, vak en lengte. Movies that Matter is telefonisch bereikbaar op 020 7733621.

Colofon

.....

Redactie

Marcus Eshuis

Eindredactie

Movies that Matter en Amnesty International

Vormgeving

SAZZA

Opmaak

Gezamenlijk Corvee

Movies that Matter Educatie

Margreet Cornelius, Marcus Eshuis,
Dennis Lahey (projectleider)

Movies that Matter

Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
www.moviesthatmatter.nl
tel. (020) 77 33 624
educatie@moviesthatmatter.nl

Alleen te gebruiken voor educatieve doeleinden.

Stichting Movies that Matter wordt ondersteund door Amnesty International, Stichting DOEN en het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Het **Movies that Matter Film Festival** wordt ondersteund door de Gemeente Den Haag.

Movies that Matter heeft een uitgebreid assortiment met films en lesmateriaal over talloze onderwerpen. Met behulp van de zoekmachine (www.moviesthatmatter.nl; **educatie**; **filmaanbod**) kunt u eenvoudig zoeken naar films op onderwerp, niveau en type film. Voor meer informatie en advies kunt u ook contact opnemen met Movies that Matter via educatie@moviesthatmatter.nl of **020 7733624**.

We Are Together - Paul Taylor, 2006, 83 min.

In weeshuis Agape in Zuid-Afrika wonen veel kinderen die hun ouders hebben verloren aan aids. Gedurende een periode van drie jaar volgt de camera de 12-jarige Sindile en haar broers en zussen. 'Zingen doet me denken aan thuis, want dat is waar ik leerde zingen', zegt Sindile. Het zingen in groepsverband is het centrale middel; voor gemeenschapszin, troost en hoop. Met behulp van de popster Zwai Bala nemen ze in Durban een promotie-cd op. Uiteindelijk geven ze een concert in New York, met onder meer Alicia Keys en Paul Simon.

Spencer - Duco Tellegen, 2000, 25 min.

De 18-jarige Spencer heeft er al een leven als kindsoldaat opzitten. Spencer was tijdens de oorlog in Liberia dader en slachtoffer tegelijk. In een hulpprogramma leert hij dat het doden van mensen niet normaal is. Het programma bereidt hem voor weer terug te keren naar zijn geboortedorp. Heeft hij de moed vergeving te vragen aan zijn familie en de medebewoners van het dorp?

War Child - Christian Karim Chrobog, 2008, 94 min.

De wereldberoemde rapper Emmanuel Jal vertelt met zijn teksten zijn levensverhaal. Emmanuel was vierjaar lang kindsoldaat voor het Soedanese Volksbevrijdingsleger. In War Child vertelt en zingt Emmanuel hoe hij als zevenjarig jongetje richting Ethiopië voer, hoe de boot zonk en hij in handen viel van de SPLA. En hoe de Britse hulpverleenster Emma McCune zijn leven veranderde. War Child laat zien hoe Emmanuel tegenwoordig zijn gruwelijke verleden gebruikt om een betere toekomst te creëren voor Afrika.

Living Rights: Toti - Duco Tellegen, 2004, 28 min.

De 14-jarige Toti is een masai meisje uit Kenia. Toti's vader wilde haar uithuwelijken, daarom is ze op haar elfde van huis gevlucht. Uithuwelijken is een belangrijke traditie in de masai cultuur en is van belang voor het voortbestaan van een familie. Omdat Toti gevlucht is wordt haar tweelingzus in haar plaats uitgehuwelijkt. Na drie jaar keert Toti weer terug en heeft zij een emotioneel weerzien met haar tweelingzus en haar ouders.

Angels in the Dust - Lousie Hogarth, 2007, 94 min.

Negentien jaar geleden hebben Marion en Con Cloete al hun spaargeld in een weeshuis in Zuid-Afrika gestopt. Tegenwoordig zorgen ze voor 250 wezen en voorzien ze nog eens 280 kinderen van onderwijs. Veel kinderen verloren hun familie aan aids en worden geteisterd door traumatische ervaringen als gedwongen prostitutie. De mythe dat je aids kunt genezen door seks te hebben met een maagd leeft nog steeds. Samen met hun dochters proberen de Cloete's de gemeenschap te helpen door medicijnen tegen de ziekte te regelen. Een verhaal vol verdriet, maar ook met hoop.

